

Gids voor boeren

Hoe de gezondheid van een kalf te controleren?

Voorkomen is beter dan genezen

- Zorg voor een goede hygiëne in de kalverstal (ongediertebestrijding, dik instrooien, schone bedrijfskleding, goede ventilatie).
- Waarborg de hygiëne rond het afkalven (koe, kalf, boer(in), afkalfstal, verlosapparatuur, biestwinning).
- Geef het kalf biest van de moeder om verspreiding van para-tbc te voorkomen.
- Haal het kalf direct na de geboorte weg bij de koe (iglo/eenlingbox).
- Melk de koe en controleer de biest met een brix-refractometer, nadat het kalf verwijderd is.
- Voorzie de koe van Farm-O-San Reviva voor een goede start.
- Voer altijd 4L biest van gecontroleerde kwaliteit (Brix: >22% brix, IgG: >50 g/l) het eerste uur na geboorte.
- Geef melkverstrekking speciale aandacht (aanmaak- en voertemperatuur, voerschema, concentratie melkpoeder, afstelling drinkautomaat).
- Zorg voor een goede hygiëne rond het voeren (emmers, vers voer, trog/voergoot, watervoorziening, voervolgorde).

Diarree wordt vaak door meerdere factoren veroorzaakt. Er zijn twee hoofdoorzaken:

1. Non-infectieuze diarree - geschat als oorzaak van 80% van alle voedingsdiarree.
2. Infectieuze diarree - In de meest voorkomende gevallen Rota-Corona virus^o (33%) en Cryptosporidium (26%).

Leeftijd	Symptomen	Ziekte	Behandeling	Preventie
Dag 2 - 5	<p>Dunne vlokkerige geelgroene mest. De mest is niet homogeen van samenstelling. Duidelijk bloed aanwezig in de mest.</p> <p>Kalveren zijn ziek en slap, hebben koorts, ondertemperatuur is ook goed mogelijk. Temp. $\leq 37,5^{\circ}\text{C}$ $\geq 39,5^{\circ}\text{C}$.</p> <p>Geen drinklust. Uitdroging van het kalf kan zeer snel gaan! (Let op ingevallen ogen, niet verstrijken van de huidplooi).</p>	E. coli (bacterie)	<p>Bij uitdrogingsverschijnselen direct infuus geven! Behandelen met antibiotica i.o.m. dierenarts.</p> <p>Sluit alleen in extreme nood een melkvoeding over en verstrek een dieetvoeding die de water- en elektrolytenbalans stabiliseert.</p> <p>Verlaag gedurende 3 dagen de drinkhoeveelheid met ong. 20%, voeg een dieetvoeding toe die de water- en elektrolytenbalans stabiliseert. Verstrek vaak en in kleine hoeveelheden. Geef tussen de melkbeurten water met een elektrolytenmix (3-4 liter per dag).</p> <p>Voeg een kopje biest toe aan de melk, 3-5 dagen.</p>	<p>Ontsmetten van afkalfstal.</p> <p>Goede hygiëne bij het afkalven en het voeren.</p> <p>Eventueel droge koeien enten, zodat er meer antistoffen in de biest zitten. In noodgevallen preventief medicijnen gebruiken door de biest, i.o.m. dierenarts.</p> <p>Houd de roosters droog, gebruik kalk om lokaal te "ontsmetten".</p>
Dag 3 - 8	<p>Veel gele vla-achtige mest van dun tot vast. Mest is homogeen van samenstelling. Staart, hakken en billen smerig.</p> <p>Kalveren drinken "met tegenzin", ze zijn wat sloom. Geen koorts! $38-39^{\circ}\text{C}$.</p>	Voedingsdiarree	<p>Na minimaal 2 melkvoedingen de melkgift halveren. Verstrek voldoende water met elektrolyten en dextrose.</p> <p>Na herstel melkgift weer langzaam opvoeren.</p> <p>Blijf enkele dagen water verstrekken.</p>	<p>Voer zoveel mogelijk biest de eerste 2-3 dagen.</p> <p>Voer een melkvervanger in plaats van koemelk en volg het aanbevolen voerschema. Voor voerinstructies, kijk op: www.sprayfo.nl/voerschema.</p> <p>Controleer aanmaak- en voertemperatuur, mengverhouding en hoeveelheid van de melk. Warm voeren, 40°C.</p>

Advies nodig?

Bel de Sprayfo opfokspecialist bij u in de regio: www.sprayfo.nl/advies

Gids voor boeren

Hoe de gezondheid van een kalf te controleren?

Leeftijd	Symptomen	Ziekte	Behandeling	Preventie
Dag 5 - 28 (dag 14 - 28 hoge frequentie)	<p>Waterdunne mest met vlokken, geelgroen van kleur.</p> <p>Kalveren zijn in eerste instantie fit, maar dit slaat snel om in slap, ziek en lusteloos.</p> <p>Uitdroging gaat zeer snel.</p> <p>Relatief geen koorts.</p> <p>Hoog % uitval (zeer besmettelijk).</p> <p>Soms acute dood.</p>	Crypto-sporidiosis (parasiet)	<p>Bij uitdrogingsverschijnselen direct infuus geven! Behandeling met antibiotica i.o.m. dierenarts.</p> <p>Sla alleen in extreme nood een melkvoeding over en verstrek een dieetvoeding die de water- en elektrolytenbalans stabiliseert.</p> <p>Verlaag gedurende 3 dagen de drinkhoeveelheid met ong. 20%, voeg een dieetvoeding toe die de water- en elektrolytenbalans stabiliseert. Verstrek vaak en in kleine hoeveelheden. Geef tussen de melkbeurten water met een elektrolytenmix (5-7 liter per dag).</p> <p>Voeg een kopje biest toe aan de melk, 3-5 dagen.</p>	<p>Crypto + Rota/Corona komen vaak samen voor.</p> <p>Denk aan hygiëne!</p> <p>Voer in de eerste week kalvermelk met immunoglobulinen en meng met + 15% toegevoegd biest.</p>
Dag 5 - 28	<p>Kalveren zijn slap en hangerig. Soms acute dood. De wil van het kalf om te drinken blijft hetzelfde.</p> <p>Niet echt koorts. Temp. 38 - 39,5°C</p> <p>Kop oogt gezond (alert), rest van het kalf niet.</p> <p>Dunne, gele, slijmerige, waterige mest met soms bloed (glazige mest).</p> <p>Jojo-effect: enkele dagen beter en dan weer een terugval. Kalf vermagerd snel, heeft dof haarkleed.</p>	Rota/Corona (virus)	<p>Niet stoppen met melk voeren!</p> <p>Vaak voeren (4 x daags) in kleine porties. Voeg 15% biest toe voor lokale weerstand in de darm.</p> <p>Geef veel water (3-4 L/dag) met een dieetvoeding die de water- en elektrolytenbalans stabiliseert.</p> <p>Antibiotica tegen secundaire infectie (i.o.m. dierenarts).</p>	<p>Denk aan hygiëne bij de verzorging.</p> <p>Jonge en oudere dieren gescheiden huisvesten.</p> <p>Het is een virus (niet gevoelig voor antibiotica) en daarom moeilijk te bestrijden.</p> <p>Eventueel vaccinatie van droge koeien 6 en 3 weken voor afkalven (i.o.m. dierenarts).</p>
Dag 5 - 12 (ouder kan)	<p>Kalveren zijn ziek, slap, hebben koorts. Temp. $\geq 39,5^{\circ}\text{C}$.</p> <p>Dunne waterige mest, meestal groen van kleur, vaak met bloed erin.</p> <p>Vaak ook meerdere andere ziekte symptomen.</p>	Salmonella (bacterie)	<p>Bij uitdroging direct infuus geven! Behandelen met antibiotica i.o.m. dierenarts.</p> <p>Sla alleen in extreme nood een melkvoeding over en verstrek een dieetvoeding die de water- en elektrolytenbalans stabiliseert.</p> <p>Verlaag gedurende 3 dagen de drinkhoeveelheid met ong. 20%, voeg een dieetvoeding toe die de water- en elektrolytenbalans stabiliseert en verstrek vaak en in kleine hoeveelheden. Geef tussen de melkbeurten water met een elektrolytenmix (3-4 liter per dag).</p> <p>Voeg een kopje biest toe aan de melk, 3-5 dagen.</p>	<p>Ontsmetten van afkalfstal.</p> <p>Goede hygiëne rondom het afkalven en het verstrekken van melk.</p> <p>Indien nodig, i.o.m. een dierenarts, vaccineer droge koeien of dien preventieve medicatie toe, zodat meer antilichamen in de biest en dus ook in het kalf terecht komen.</p>
Maand 1 - 4	<p>Zwarte, donkergroene dunne mest.</p> <p>Smerige staart/ achterhand.</p> <p>Schrale, dorre, droge kalveren. Zijn ook vaak buikig. Kalveren persen op de darm.</p> <p>Eetlust is en blijft goed. Koppelziekte.</p> <p>Pas op, verwar dit niet met een te eiwitrijk rantsoen!</p>	Coccidiose (parasiet)	<p>Mestonderzoek (meten is weten). Rantsoen controleren, op structuur en eiwitgift.</p> <p>Voer extra vitaminen/mineralen en behandel, i.o.m. uw dierenarts, met coccidiostatica.</p> <p>Tijdelijk maïsmeel, maïsvlokken of bietenperspulp als extra energie bijvoeren.</p>	<p>Verbeteren van de hygiëne (pas op voor versleping van mest via schoeisel, kleding en ongedierte, ook i.v.m. para-tbc).</p> <p>Voldoende stro of zaagsel gebruiken in de hokken.</p> <p>Voorkom opname van vervuild ruwvoer (ruif). Zorg voor schone drinkbakjes.</p> <p>Stal ontsmetten en een periode leeg laten staan (wel meerdere keren ontsmetten).</p>

Advies nodig?

Bel de Sprayfo opfokspecialist bij u in de regio: www.sprayfo.nl/advies